

Sarajevska profesorica otkriva blistavo arhitektonsko ime Bauhausa

SELMAN SELMANAGIĆ senzacionalna storija u Zagrebu

Na stručnom skupu koji je okupio petnaestak sudionika iz Hrvatske, BiH, Slovenije i Austrije, eksperte i znanstvenike iz muzeja i fakultetskih institucija Ljubljane, Sarajeva, Zadra, Graza i Zagreba ujedinila je tema Bauhaus, s fokusom na ovu regiju, ali i zajednički rad na realizaciji istoimenog projekta

Jadranka Dizdar

Ideja Bauhausa još je svježa. Inspirirala je međunarodi simpozij pod nazivom "Bauhaus - umrežavanje ideja i prakse", održan u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu. Ovak stručni skup okupio je petnaestak sudionika iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Austrije. Ono što je ujedinilo eksperte i znanstvenike iz muzeja i fakultetskih institucija Ljubljane, Sarajeva, Zadra, Graza i Zagreba, upravo je tema Bauhaus, s fokusom na ovu regiju, ali i zajednički rad na realizaciji istoimenog projekta. Finales svih ovih napora bit će izložba posvećena Bauhausu i njegovim utjecajima na prostor ex-Jugoslavije čija se premijera najavljuje u zagrebačkom Muzeju suvremene umjetnosti 2015. Bauhaus je vjerojatno najslavniji umjetnički faks u povijesti. Presudno je utjecao na suvremena estetička promišljanja, lansirao ideje u učenu kroz rad, proklamirao spoj arhitekture, slikarstva i dizajna, ali i progresivnu političku misao.

Majka umjetnosti

Međunarodna škola Das Staatliche Bauhaus koju je 2010. osnovao slavni arhitekt Walter Gropius od dvije svjetske škole za umjetnost i zanat u Weimaru u Njemačkoj (godine 1925. škola se preselila u Dessau) smatra se jednim od najznačajnijih događaja u novijoj povijesti umjetnosti. Ideje Bauhausa materijalizirane npr. u dizajnu u medijevu nisu se postale evergreen i traju u oblikovanju namještaja, tekstila ili reklamnih poruka sve do naših dana. Pojava, pokret, institucija, kako se Bauhaus naziva među teoretičarima, i danas je aktualna. Škola koja je u samom startu bila više od škole zbog svog precizno formuliranog programa, originalnih pristupa, ali i ultraslavni profesora, doživljava se generalno kao ideja koja je i danas, poslije više od jednog stoljeća, izvor novih šansi i promišljanja. Naziv Bauhaus, po nekima namjerno, asocira na Dombaute, u srednjem vijeku udruženje klesara koji su radili na nekoj katedrali i određeni pravilima oblikovanja. Iako je slavni direktor Gropius arhitekturu smatrao najkompetentnijom, Bauhaus je u svojim počecima bio orijentiran više prema obradima nego arhitekturi. Zanimao su stručnjake, slikare i skulptore a i obrtničima, eksperimentiranje u praktičnom radu, integracija umjetnosti i obrta, edukacija bazirana na olo-

badanju studenata od bivših iskustava i eventualnih predrasuda, programa okrenut stalnoj promjeni i progresu, edukacija umjetnika za suradnju s industrijom, recencija iz proglašenja Bauhausa "Umjetnost nije profesija. Nema bitne razlike između umjetnika i zanatlije. Umjetnik je uzvišeni zanatlija, itd" sve to i dalje intrigira stručnjake i kreativce svih profila. U Zagrebu su se osim utjecaja Bauhausa na suvremenu umjetnost, dizajn i arhitekturu, tematizirale metode rada ove škole u svjetlu suvremene umjetničke prakse. Važna posebnost tog skupa je sumiranje saznanja o opusima profesora i studenata Bauhausa iz ove regije. Što je tema dosad gotovo potpuno nepoznata. Među sudionicima bila je i profesorica Filozofskog fakulteta u Sarajevu Aida Abadžić-Hodžić, zahvaljujući njezinom istraživanju rada i života arhitekta Selmana Selmanagića, inače diplomca Bauhausa, i Sarajeva, odnosno sarajevske Likovna akademija, značajna je destinacija na mapi događanja u sklopu ovog međunarodnog pothvata.

Autorica koncepcije i organizatorica skupa, muzejska savjelnica MSU Jadranka Vinterhalter potvrdila je u izjavi za naš list da se planira simpozij u Sarajevu, s mogućnošću da se izložba izloži u Sarajevskoj publici. "Zagrebački simpozij je prvi korak, svak stručnjaka koji se zajedno već više godina bave proučavanjem Bauhausa i u tom kontekstu vrlo zanimljive teme a to su studenti iz Hrvatske, BiH, Slovenije i Austrije koji su studirali na Bauhausu, čiji je kasniji umjetnički put svakako obilježio bauhausovsko obrazovanje, kaže Vinterhalter.

S projektom su aplicirali za sredstva EU fondova a to će omogućiti ne samo nastavak zajedničkog rada ne-

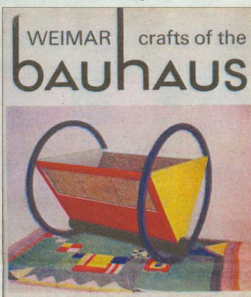
go i digitalizaciju materijala, kreiranje internetskog portala gdje će biti umreženi svi istraživači iz četiri partnerske zemlje, konačni rezultat bit će spomenuta izložba.

Paralelno će se nastaviti naši susreti, radionice na temu Bauhaus, u okviru suradnje naših partnerskih institucija jedan od skupova planiran je u Sarajevu. Naravno, na sarajevskom skupu fokusirana će biti ličnost arhitekta Selmana Selmanagića, njegov veliki doprinos bauhausovskim idejama i razvoju bauhausovske pedagogije, kao i njegova arhitektonska i urbanistička postignuća. Govorit će se ne samo o vremenu Bauhausa nego i o arhitekturi regije utjecajima Bauhausa na arhitekturu i umjetnost 50-ih godina prošlog stoljeća. Postoji i mogućnost da svim centrima koji u realizaciji ovog projekta suraduju na partnerskoj bazi, objašnjava Vinterhalter.

Slavna škola

Naglašava: umjetnici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije i Slovenije nekadašnji studenti i profesori ove čuvene umjetničke škole teme su uglavnom nepoznata i stručnoj i široj javnosti. Zagrebački skup najvjetrije je misao o dosad nepoznatih činjenica. Od hrvatskih đaka na Bauhausu Otti Berger semestar, potom se vratila u Zagreb, gdje je na Ibero-vskoj školi diplomirala arhitekturu.

Vrlo zanimljivom stručnjaci smatraju ličnost arhitekta, urbaniste, scenografa, dizajnera i pedagoga Selma-

Ideja Bauhausa

Za Aidu Abadžić-Hodžić skup u Zagrebu bio je, kaže, vrlo korisna razmjena iskustava s kolegama koji također više godina istražuju opuse različitih studenata ili profesora Bauhausa. Posebno korisnom ocjenjuje priliku direktne razmjene informacija, na primjer, o komunikaciji i prijateljstvu Selmanagića s Hoffmannom i njihovoj aktivnosti u Berlinu. Akcentirala je i jednu sekvencu zagrebačkog skupa:

"Među ostalim, otvoreno je i pitanje definiranja naslijeđa Bauhausa danas, je li to ideja, projekt-program, arhitektura, dizajn, na što sam ja izvalula odgovor Selmana Selmanagića, koji je rezimirajući svoja iskustva rekao: ako biste htjeli znati što je ideja Bauhausa, morate pitati svakog pojedinačnog studenta Bauhausa.

na Selmanagića, koji je u Bauhausu došao preko Ljubljane te na toj slavnoj umjetničkoj školi diplomirao arhitekturu. Kao arhitekt, puno je putovao, da bi karijeru fokusirao na istočnu Berlin, gdje je živio i radio. Među studentima slavne škole iz ove regije jedino je slovenski umjetnik August Černigoi studirao u Weimaru, gdje je u početku funkcionirala škola, dok su ostali diplomirali u Dessauu. Škola preselila u Dessau. Sručenjak iz Neue Galerie Graz Peter Peier imao je izlaganje o berlinskom arhitektu Hubertu Hoffmannu, također nekadašnjem studentu Bauhausa koji je bio profesor arhitekture u Grazu i ondje svojim radom i projektima poznatiji učenjaci na sredini. Svi ovi umjetnici bili su svojim individualnim putevima, ali za sve njih karakteristično je da su u svom daljnjem radu imali takozvano bauhausovsko porijeklo kako u pedagoškim, tako i u likovnim ili arhitektonskim izrazima.

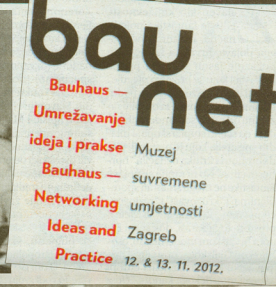
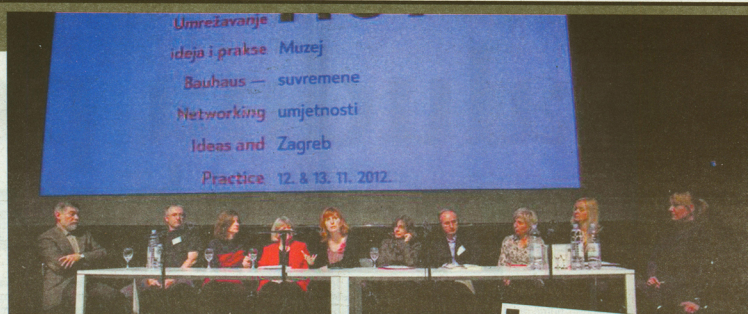
Što je to zajedničko za sve studen-

te Bauhausa i njihove profesore? Stručnjaci na skupu u Zagrebu zaključili su: to je eksperimentiranje i društveni angažman. Bauhaus je bila vrlo progresivna, inovativna škola kako u domeni pedagogije, odnosno edukacije, tako i u likovnom, tj. arhitektonskom izričaju. Pored toga, skup je otvorio pitanje odnosa politike i Bauhausa, što je jedna posebnost naša treba istražiti, o individualnom i kolektivnom, jer su studenti i profesori bili koherentna grupa unutar gradova gdje su djelovali, najprije u Weimaru zatim u Dessauu, da bi završili u Berlinu. Njihova eksperimentiranja odvijala su se kroz radionice, poklapanje se na različitim materijalima, ove metode su europsko ukorijenjene ne samo u duhokog nego i u svjetskoj pedagogiji, edukaciji suvremene likovne umjetnosti, arhitekture i dizajna. Bauhaus je itekako suvremen i aktualan i danas. Posebno je to naglašava naša gošća iz Bauhaus Fondaci-

Zanimljiva životna priča

Posebno intrigantno za sve sudionike bilo je izlaganje Aide Abadžić-Hodžić pod nazivom "Iskustva pedagogije Bauhausa u opusu, profesorskom radu i životu Selmana Selmanagića". Za kolegiu iz Sarajeva svi imaju samo riječi hvale. Kolegijska Abadžić-Hodžić imala je izvredno izlaganje o arhitektu Selmanu Selmanagiću iz Srebrenice, naglašava Vinterhalter. Zahvaljujući istraživanjima sarajevske profesori-

ce, rasvijetljena je sudbina ovog arhitekta koji je diplomirao na Bauhausu. Došao je na Bauhaus u vrijeme kada je slavna škola djelovala u mjestu Dessau. Selmanagićeva zanimljiva životna priča, razmišljanja o tome kako je uopće došao u poznatu školu, kako je primljen, kako je surađivao s čuvenim profesorima, kako je razvijao svoju dalju karijeru, kako je ostao vje-

ran idejama Bauhausa i kako je prijateljevao sa svojim kolegama iz razdoblja studija na Bauhausu sve do kraja života, kako je ostao živjeti u istočnom Berlinu, gdje njegova obitelj i danas živi u istoj zgradi u kojoj su tada imali obiteljski dom, sve to impresioniralo je stručnjake. Osim izlaganja profesorice sarajevskog Filozofskog fakulteta, impresionirala ih je i dokumentacija koju je Aida Abadžić-Hodžić prikupila kroz kontakte sa suprugom Selmana Selmanagića Emirnom i njihovim tri kćerke, a Vinterhalter ovaj angažman komentira riječima da se upravo radi na tome da se ta dokumentacija donira Bauhaus arhivu u Dessauu, te ističe:

"Na osnovu svih tih saznanja i istraživanja što i jeste cilj našeg projek-

ta, kolegijska Aida priprema knjigu, monografiju o arhitektu Selmanagiću. Jes, paradoksalno, bez obzira na sav značaj koji je imao, posebno u razvoju arhitekture istočnog Berlina poslije 50-ih godina. Selmanagić je u našoj sredini, preciznije u ovoj regiji, manje poznat, do sada nije bio takve publikacije koja bi rasvijetlila njegov život i rad.